

vergadering **C165 – OND17**

zittingsjaar 2011-2012

## Handelingen

### **Commissievergadering**

#### Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 8 maart 2012

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de concrete invulling van de engagementsverklaring tussen Nederlandstalige scholen in Brussel en de ouders<br>- 1212 (2011-2012)                                                             |    |
| Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een proefproject in de basisschool van het Sint-Pieterscollege in Jette<br>- 1224 (2011-2012)                                                                                             |    |
| Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het taalbeleid in een school in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest<br>- 1230 (2011-2012)                                                                                                     | 3  |
| Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vraag van opleidingshoofden van de bacheloropleidingen vroed- en verpleegkunde om de opleiding met een jaar te verlengen<br>- 1202 (2011-2012)                                              |    |
| Vraag om uitleg van mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vraag naar een langere bacheloropleiding verpleeg- en vroedkunde<br>- 1219 (2011-2012)                                                                                       | 8  |
| Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de engagementsverklaring aangaande onderwijs voor jongeren in gemeenschapsinstellingen<br>- 1204 (2011-2012)                                                                            | 14 |
| Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact op het Vlaamse ontwikkelingsbeleid van een gewijzigd internationaal onderwijsbeleid<br>- 1207 (2011-2012)                                                                         | 16 |
| Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitbreiding van het ouderschapsverlof van het onderwijspersoneel van drie naar vier maanden<br>- 1206 (2011-2012)                                                                  | 22 |
| Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitlatingen van minister-president Picqué naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof over de onderwijsplannen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest<br>- 1210 (2011-2012) | 23 |

■

**Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**

**Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de concrete invulling van de engagementsverklaring tussen Nederlandstalige scholen in Brussel en de ouders - 1212 (2011-2012)**

**Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een proefproject in de basisschool van het Sint-Pieterscollege in Jette - 1224 (2011-2012)**

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het taalbeleid in een school in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest - 1230 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Segers heeft het woord.

**De heer Willy Segers:** Voorzitter, ik zou op deze Vrouwendag het protocol van het indienen van de vragen en het registreren van de uren van het indienen van de vragen willen verlaten en mijn collega Zamouri laten openen.

**De voorzitter:** Wat een mooie geste. Mevrouw Zamouri, u hebt het woord.

**Mevrouw Khadija Zamouri:** Mijn dag kan niet meer stuk. Dank u, mijnheer Segers.

Vlaanderen haalde opnieuw de wereldpers, jammer genoeg met berichten over een taalrel in een Brusselse Nederlandstalige school. Er stonden berichten in The Daily Telegraph, 'Children at Flemish school in Brussels punished for speaking French', en Le Figaro, 'Une école belge punit ses élèves qui parlent français'. Dat is zeer jammer omdat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel goed onderwijs is.

Met een proefproject wil de directie het Nederlandstalige karakter van de school en de kennis van het Nederlands bij de leerlingen versterken. Dat is op zich goed. Bij ruim 40 procent van de leerlingen van de school is het Nederlands niet de moedertaal, volgens het artikel 'Ouder boos op nieuw taalbeleid in school Jette' in De Standaard Online, dat de aanleiding vormde voor deze vraag.

Leerlingen die betrappt worden op Frans spreken op de speelplaats, krijgen in het proefproject een taalbon. Wie drie taalbonnen verzamelt, moet een uurtje nablijven en een uitzending van Karrewiet bekijken en bespreken, schrijft Brusselnieuws. In de buitenlandse pers bestaat daar weinig begrip voor. Nochtans preciseerde de directie dat het initiatief er kwam op vraag van de leerlingen en hun ouders. Het gros van de ouders zou er absoluut voorstander van zijn. Zij hebben gekozen om hun kind naar een Nederlandstalige school te sturen. Zij hebben een engagementsverklaring ondertekend waarin ze verklaren dat zij hun kind zouden stimuleren om Nederlands te spreken.

We moeten erkennen dat er zich op een aantal scholen in Vlaanderen en Brussel een taalproblematiek voordoet. Dat is zo. Welke methodiek het best gebruikt wordt om aan deze problematiek tegemoet te komen, is steeds een zoektocht voor elke school apart. De samenleving verandert en deze problematiek zal zich in de toekomst nog voordoen in tal van andere scholen.

Minister, in het licht van deze problematiek om scholen bij te staan in hun zoektocht naar processen om een coherent taalbeleid te ontwikkelen, had ik graag enkele vragen gesteld. Steunt u als minister van Onderwijs dit proefproject? Zo neen, wat vindt u er fout aan? Zo ja, bent u bereid om in Brussel, in de Vlaamse Rand of in scholen met een grote concentratie aan niet-Nederlandskundige leerlingen proefprojecten te ondersteunen die tot doel hebben het gebruik van het Nederlands ook buiten de strikte schooluren te stimuleren? Welke rol ziet u

weggelegd voor het onderwijs in Vlaanderen, meer bepaald in de Vlaamse Rand en in scholen met een grote concentratie aan niet-Nederlandskundige leerlingen, bij het stimuleren van het gebruik van het Nederlands door leerlingen thuis, via hun mediagebruik, in hun vrije tijd, vakanties en ontspanning?

**De voorzitter:** De heer Segers heeft het woord.

**De heer Willy Segers:** Voorzitter, minister, ik heb een gelijkaardige vraag, althans over dezelfde thematiek. Het Sint-Pieterscollege in Jette wil het Nederlands stimuleren door leerlingen te verplichten Nederlands te spreken tijdens de speeltijd. Dat heeft tot commotie geleid door de reactie van enkele Franstalige ouders of een Franstalige ouder – dat was niet helemaal duidelijk.

De school werkt met taalbonnen, en drie taalbonnen tussen de krokus- en paasvakantie leiden tot een taalstudie. De directrice verwoordt die commotie in het Nieuwsblad en ook in Brusselse weekbladen: “We voelen dat veel kinderen het Nederlands niet beheersen. Ze voelen dat zelf ook aan, maar worden niet terechtgewezen als ze Frans spreken, dus willen wij de leerlingen helpen. Bekijk het zo: ze krijgen op die manier twee uur gratis taalbad. We doen dat voor de kinderen, vooral voor zij die niet de gave hebben om snel het Nederlands te leren. En bovendien zegden de ouders bij de inschrijving toe om inspanningen van hun kinderen om Nederlands te leren, te zullen steunen.”

Dat laatste is essentieel, lijkt me, want het verwijst naar de engagementsverklaring waar we het hier en ook onlangs in de plenaire vergadering uitgebreid over hadden, waarin alle betrokken ouders beloven om de inspanningen van hun kinderen om Nederlands te leren, te zullen steunen. De engagementsverklaring zou ook ouders oproepen hun kinderen thuis te laten kijken naar bijvoorbeeld Nederlandstalige televisie, te laten deelnemen aan Nederlandstalige activiteiten, te laten deelnemen aan Nederlandstalige verenigingen, en zo verder. De directrice zei er ook bij dat deze engagementsverklaring geldt in alle Nederlandstalige scholen en door de overheid is opgelegd.

Minister, hoe staat u tegenover dit taalbeleid van het betrokken college en bij uitbreiding tot soortgelijke vormen van taalbeleid in andere scholen? Ziet u dit als een voorbeeld voor andere scholen waar het Nederlands onder druk staat?

Klopt het dat de betrokken engagementsverklaring geldt in alle Nederlandstalige scholen en door de overheid is opgelegd, zoals de directrice in de pers verklaart? Zo ja, wat staat hier dan concreet in en hoe heeft de overheid dit kunnen opleggen? Zo neen, ziet u bovengaande regeling als een mogelijke bepaling in een nieuwe verregaande engagementsverklaring voor scholen waar het Nederlands onder druk staat?

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** De situatie is goed geschetst door mevrouw Zamouri en de heer Segers. Minister, ik wil u hierover de volgende vragen stellen: kan een school inderdaad leerlingen aanmoedigen om, bijvoorbeeld via het systeem van bonnen, Nederlands te spreken op de speelplaats in een Nederlandstalige school in Brussel? Hebt u weet van soortgelijke incidenten in andere Brusselse scholen? Valt deze kwestie inderdaad onder de engagementsverklaring en/of het schoolreglement? Hebt u hierover juridisch advies ingewonnen? Is de toepassing van wat de directie in Jette voorstelt, juridisch correct en afdwingbaar?

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Wim Van Dijck:** Ik wil graag mijn commentaar geven op dit geval. Ik heb me bijzonder hard gestoord aan de berichtgeving over het systeem van de taalbonnen in het college van Jette. Uiteraard werd dat systeem als een majeur incident opgeblazen door de Franstalige pers, waarna het zelfs internationale weerklank kreeg. Daarna dook het verhaal op in onze pers en leek het wel alsof we ons nog maar eens collectief moesten schamen voor zoveel onverdraagzaamheid – alsof het krijgen van extra lessen Nederlands een ondraaglijke

straf zou zijn. Alleen een bepaald soort Franstaligen in dit land slaagt er telkens weer in het zo voor te stellen, maar daarom is het natuurlijk nog niet waar.

Het zoeken naar de beste oplossingen om anderstalige ouders hun kinderen te stimuleren zo veel mogelijk het Nederlands te gebruiken, zeker binnen de schoolmuren, is inderdaad voor elke school een uitdaging en een zoektocht. De manier waarop het college in Jette dat doet, vind ik niet eens zo slecht. Het gaat immers niet om een straf, maar om een aanmoediging, die dan ook nog eens voortvloeit uit een duidelijke engagementsverklaring. Ik neem aan dat sommige ouders het systeem niet genegen zouden zijn, maar dan hadden ze hun kind of kinderen niet in die school moeten inschrijven. Inschrijven impliceerde immers de steun aan de inspanningen van de school om hun kinderen, en misschien ook henzelf, Nederlands bij te brengen. Al de rest lijkt me gespin, dat er enkel op gericht is het Nederlandstalig onderwijs nog maar eens in een slecht daglicht te stellen. Minister, ik hoop dat u geen afstand neemt van dit initiatief van de school, want voor elke school is het moeilijk werken in Brussel en de Rand. Het lijkt me niet eens zo'n slechte poging om het Nederlands te stimuleren binnen de schoolmuren.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Het klopt dat er een engagementsverklaring wordt gevraagd. Daarin worden enkele afspraken over de relatie ouders-school toegevoegd op vier domeinen: oudercontact, voldoende aanwezigheid en spijbelbeleid, vormen van individuele leerlingen-begeleiding en positief engagement ten aanzien van de onderwijstaal. Het gaat om wederzijdse afspraken, waarbij de school aangeeft wat ze aanbiedt en waartoe ouders zich moeten engageren.

Deze engagementsverklaring wordt inderdaad opgelegd. De vraag is of wat er in Jette is beslist, daar al of niet onder valt. Je zou kunnen zeggen dat wat eronder valt, inderdaad kan worden beschouwd als een invulling van een positief engagement ten opzichte van de instructietaal van de school. Je zou ook kunnen zeggen dat het veeleer valt onder leefregels voor de leerlingen op school met het doel tot een effectieve taalverwerving te komen.

De manier waarop een engagementsverklaring wordt ingevuld, wat men daaronder verstaat, behoort in grote mate tot de autonomie van de scholen. Het staat de school vrij om dat in te vullen. Ik heb er alle begrip voor dat scholen, zoals in Jette, zeker in een Brusselse context, waarbij heel wat kinderen schoollopen en geen of onvoldoende Nederlands kennen bij de start van de school, er alle belang bij hebben dat kinderen zo veel mogelijk Nederlands spreken, niet alleen tijdens de formele lestijden, maar ook tijdens de informele momenten op school, dus tijdens de speeltijd en liefst ook nog in de vrije tijd buiten de school. Dat is in het belang van die kinderen als ze voor een anderstalige omgeving kiezen, waar het Nederlands heel vaak de derde of vierde taal is. Daardoor is het voor die kinderen niet gemakkelijk om een instructietaal, een leertaal, het middel om abstract te kunnen denken, te verwerven. Ik heb er alle begrip voor dat scholen proberen om kinderen die een hele dag op school zitten, Nederlands te leren. Ik juich dat ook toe. Ik heb er geen enkel probleem mee.

Hoe scholen dat doen, moeten we in het kader van de vrijheid van onderwijs in grote mate aan de autonomie van de school overlaten. Als er enige vorm van bestraffing is – in dit geval is het een redelijke bestraffing, het is niet in de hoek zetten of van school sturen, neen, de kinderen worden net ondersteund – dan moet dat wel in het schoolreglement worden opgenomen, zodat ouders en kinderen weten wat de spel- en leefregels zijn als ze zich daar inschrijven.

De commotie die er is ontstaan, komt door de wijze waarop het is weergegeven. Het lijkt me geen correcte weergave te zijn. Het doel van de school is goed. Hoe ze dat op het terrein aan de ouders heeft meegedeeld, kan ik niet beoordelen. Hoe het is verteld, is in de eerste plaats een kwestie tussen ouders en school. Op zich past dit in het talen- en het engagementsbeleid

dat we voeren. Misschien kan er een opmerking worden gemaakt over de manier waarop het is gecommuniceerd.

Als ik nog een suggestie mag verwoorden: het is misschien beter om het positiever te formuleren. Met de maatregel op zich heb ik echter geen probleem. Ik begrijp dat scholen zoeken naar manieren om kinderen ertoe aan te zetten om maximaal, tijdens en buiten de schooltijd, Nederlands te spreken. Dat is immers in hun belang, en daar kan men moeilijk tegen zijn.

**Mevrouw Khadija Zamouri:** Ik dank u voor het antwoord. Het is erg juist dat de school autonoom beslist. Ik heb daarstraks ook opgemerkt dat dit fenomeen zich meer en meer in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en de Rand zal voordoen. Dit geval gaat over één school, en jammer genoeg voor die school is dat in de pers gekomen. Ik ken een aantal scholen heel goed: in Molenbeek, waar ik woon, en in Koekelberg. Op de speelplaats worden daar in het Nederlands spelletjes aangeleerd, zodat de leerlingen geneigd zijn om het Nederlands te gebruiken tijdens de speeltijd. Dat functioneert zeer goed. Enkel bollebozen kunnen die spelletjes onmiddellijk in het Frans vertalen. Het Onderwijscentrum Brussel zou dat kunnen oppikken en die voorbeelden structureel kunnen verspreiden, in kant-en-klare pakketten. Want u zei het ook: wij moeten een positieve aanpak ontwikkelen en het gebruik van het Nederlands niet als een straf introduceren.

Mijnheer Van Dijck, ik heb het ook wat moeilijk met wat u zegt. Ik begrijp u wanneer u zegt dat het geen straf is om naar Nederlandstalige tv-programma's te moeten kijken. Wij moeten er wel voor zorgen dat men van het Nederlands houdt. Als men voor straf naar Karrewiet moet kijken, dan is dat jammer. Die school bedoelt dat heel goed, maar ik vraag me af of men de liefde voor het Nederlands wel aanwakkert door kinderen die drie keer Frans hebben gesproken, te dwingen naar Karrewiet te kijken. Karrewiet is een leuk en goed programma. Naar dat programma kijken, mag geen straf zijn, eventueel wel als huiswerk aan bod komen.

Tijdens de nieuwjaarsreceptie in de Rand hoorde ik een speech die zeer goed was. De voorzitter zei toen dat zeer veel anderstaligen naar de Rand komen en dat wij moeten proberen om hen positief te benaderen. Als Nederlandstaligen moeten wij hen warm onthalen. Ik denk dat dit ook voor het Nederlandstalig onderwijs geldt. Kinderen moeten houden van het Nederlands en van het Vlaams cultureel patrimonium, en Nederlands spreken niet als een straf zien.

**De heer Willy Segers:** Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb nog een paar bedenkingen. Ik stelde de vraag niet op basis van dit ene voorbeeld, maar wel omdat de discussie over de engagementsverklaring de afgelopen weken toch al een paar keer aan bod is gekomen, bijvoorbeeld vorige week, toen een voorstel van resolutie in de plenaire vergadering vrij grote steun kreeg. Daarin wordt gevraagd om de engagementsverklaring iets verregaander te maken. Ik volg ten dele de redenering van mevrouw Zamouri, maar ik heb er problemen mee dat niet over de engagements van de ouders wordt gesproken. Die ouders onderschrijven de engagementsverklaring. Het voorbeeld toont duidelijk aan dat mensen een document ondertekenen maar er nadien op terugkomen. U hebt het over een viertal elementen in de engagementsverklaring, waaronder het positieve engagement tegenover de onderwijstaal, naast een punt over het spijbelen en dergelijke. Het is duidelijk dat dit op een positieve wijze moet worden aangepakt. Op het internet vindt u veel discussies over engagementsverklaringen van scholen terug, ook over het feit dat men de zaak positief moet aanpakken.

Er zit nog een ander aspect aan vast: het schoolreglement, waarin ook alle aspecten over het dragen van een uniform of over het tijdig opdagen voor de lessen zitten, bevat ook het tuchtreglement. Scholen vullen dat autonoom in. Dit punt is natuurlijk aan bod gekomen. Het lijkt erop dat beide zaken door elkaar worden gehaald. Het lijkt wel of wie in die scholen geen Nederlands praat, wordt gestraft. Zo komt het, zeker in het licht van de voorbeelden die net zijn aangehaald, in de internationale pers naar voren.

Ik heb het in een andere commissie al eens over de buitenlandse correspondenten gehad. We weten op welke wijze Vlaanderen in het buitenland in het nieuws komt. Dat is meestal geen fraai beeld. Daar zit natuurlijk een andere beweging achter. Het zou misschien zinvol kunnen zijn dat de Vlaamse overheid zich eens met een positief verhaal tot de buitenlandse correspondenten zou richten. De Vlaamse overheid zou de druk op het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en in de Rand kunnen beklemtonen. Op die manier zou hopelijk een heel ander beeld tot stand komen.

Ik ben tevreden met het antwoord van de minister. De school staat voor de uitdaging daarmee om te gaan. Dit geldt zeker voor de communicatie, die op een zeer precieze manier moet worden gevoerd. De engagementsverklaring is op zich positief. Het lijkt me de vrijheid van elke school orde- en tuchtmaatregelen op te leggen indien de regels niet worden gevolgd.

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb daar eigenlijk weinig aan toe te voegen. Ik sluit me trouwens graag aan bij wat de heer Segers net heeft verklaard. Ik heb dit punt al in andere commissies ter sprake gebracht. We moeten er echt voor zorgen dat iedereen beter begrijpt waar we mee bezig zijn. We kunnen hiervoor de buitenlandse correspondenten inschakelen of andere manieren gebruiken.

Ik vind het een goede zaak dat mevrouw Zamouri Le Figaro heeft geciteerd. De kop is de volgende: 'Une école belge punit ses élèves qui parlent français'. Le Figaro kent het onderscheid tussen de gemeenschappen niet. Een Parijzenaar die deze kop leest, denkt onmiddellijk aan Franz Kafka. Voor mensen in het buitenland die de situatie hier niet goed kennen, is dit onbegrijpelijk.

Er is voor ons allen een ongelooflijke taak weggelegd. Ik denk daarbij niet enkel aan de uitvoerende macht. Ook wij moeten uitleggen waar het exact om gaat. Het is immers logisch. Ik steun dit ten volle. Ik betreur dat we hier opnieuw over een evidentie moeten debatteren. Het Nederlands is de voertaal in een Vlaamse school in Brussel.

Om dit te kunnen plaatsen, moet iemand echter over een bepaalde voorkennis beschikken. Het spreekt voor zich dat veel mensen in het buitenland die voorkennis niet hebben en ook niet hoeven te hebben. Het is onze taak daar een mouw aan te passen.

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Wim Van Dijck:** Ik wil kort mijn tevredenheid over het antwoord van de minister uitdrukken. Ik heb dit niet als een straf voorgesteld. Ik vind het zelf ook geen straf. Die kinderen moeten een paar bijkomende uurtjes Nederlands volgen of naar Nederlandse kinderprogramma's kijken. Hoewel ik dat natuurlijk niet zeker weet, ga ik ervan uit dat het ook door de kinderen of door hun ouders niet als een straf wordt ervaren.

Alles ligt, zoals de minister net heeft toegelicht, aan de manier waarop de school die aan de kinderen meedeelt. Die bijkomende uren Nederlands vloeien voort uit een zekere overtreding die de kinderen op de speelplaats begaan. Wat mij echter charmeert, is het educatief aspect van dit systeem. Als ik het over een straf heb, is dit vooral om mijn ergernis uit te drukken. Dit wordt in de pers als een straf voorgesteld. De pers gaat er blijkbaar van uit dat bijkomende uren Nederlands volgen of naar Nederlandstalige kinderprogramma's kijken een straf vormt.

**De voorzitter:** Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

**Mevrouw Fatma Pehlivan:** Aangezien ik vrij laat ben toegekomen, heb ik het eerste gedeelte van deze discussie gemist. We hebben deze discussie al eens gevoerd naar aanleiding van een interpellatie, een voorstel van resolutie en de door het Vlaams Parlement goedgekeurde moties.

Ik begrijp de standpunten van de vorige sprekers over de beeldvorming tegenover de buitenwereld. Het klopt natuurlijk dat dit gedeeltelijk onze verantwoordelijkheid is. We moeten nagaan hoe we met de buitenlandse pers kunnen communiceren.

Ik sluit me dan ook aan bij de heer Segers en bij mevrouw Zamouri. Indien ouders beslissen hun kinderen naar een Nederlandstalige school te sturen, gaan ze uit zichzelf een zeker engagement aan. Die beslissing wordt binnen het gezin niet zo maar genomen. Dat geldt zeker voor gezinnen waar het Nederlands noch het Frans de thuistaal vormt. Indien die mensen zeer specifiek voor een Nederlandstalige school kiezen, willen ze dat hun kinderen het Nederlands degelijk beheersen en hun studies in het Nederlands kunnen volbrengen.

We moeten dit nader bekijken. Misschien moet de school, veeleer dan de Vlaamse overheid, een duidelijk signaal geven. De scholen moeten op een positieve manier met de ouders communiceren. De ouders kunnen een positieve inbreng hebben en zijn hiertoe allicht bereid. De scholen mogen er echter niet enkel met een papiertje staan. De ouders kunnen hun engagementsverklaring ondertekenen. Als er dan toch iets zou mislopen, mogen de scholen niet op die handtekening wijzen en stellen dat de kinderen niet aan de voorwaarden voldoen. De minister zou de scholen een signaal kunnen geven. Hij zou die scholen daar meer bij kunnen betrekken. Sommige scholen zijn hier, bijvoorbeeld in het licht van de brede school, al mee bezig. Dit is vooral het geval in Brussel.

De betrokkenheid van de ouders is heel belangrijk. Dat moet echter allemaal in positieve zin gebeuren. Het lijkt me zeer belangrijk het engagement van de ouders op een positieve manier te waarderen.

**De heer Boudewijn Bouckaert:** Ik behoor nog tot de generatie die de werken van Hendrik Conscience moest lezen en graag las. Ik wil het hier niet hebben over ‘De leeuw van Vlaanderen’, maar over een ander werk.

In dat ander boek krijgen de kinderen die op de speelplaats Nederlands spreken, een sleutel. Indien ze iemand anders vinden die Nederlands spreekt, mogen ze die sleutel doorgeven. Wie op het einde van de dag met de sleutel zit, wordt gestraft. Dat was een duidelijk instrument om door middel van het taalgebruik in de middelbare scholen de voertaal in heel Vlaanderen te veranderen. Het lager onderwijs was gelukkig Nederlandstalig gebleven.

We moeten opletten dat we niet in die rol worden geduwd. Het moet echt goed worden verkocht. Het moet worden voorgesteld als een stimulus, niet als een straf. Vlaanderen moet een voortdurende inspanning doen om zijn beleid aan het buitenland uit te leggen. Het diplomatieke personeel van Vlaanderen moet daarin een rol spelen. Wanneer dergelijke berichten in de krant verschijnen, moet het daar onmiddellijk op repliceren en de zaken goed uitleggen.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vraag van opleidingshoofden van de bacheloropleidingen vroeg- en verpleegkunde om de opleiding met een jaar te verlengen**

- 1202 (2011-2012)

**Vraag om uitleg van mevrouw Danielle Godderis-T’Jonck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vraag naar een langere bacheloropleiding verpleeg- en vroedkunde**

- 1219 (2011-2012)

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** Voorzitter, dit is een interessante kwestie, ook al omdat de minister blijkbaar niet de mening deelt van de opleidingshoofden van de bacheloropleidingen vroed- en verpleegkunde. Minister, die opleidingshoofden hebben u laten weten dat zij wensen dat de driejarige opleiding wordt verlengd met één jaar. Zij baseren zich daarvoor op de Europese richtlijn inzake de erkenning van de beroepskwalificaties. Een opleiding professionele bachelor in de verpleeg- of vroedkunde zou ten minste de helft van de opleidingsuren moeten besteden aan praktijk. Dat zou neerkomen op 2300 uren gespreid over drie jaar. Op dit moment beperkt die stage zich tot 1300 uur. Volgens Europa is dat dus 1000 uur te weinig.

De opleidingshoofden maken zich daar zorgen over. Ze achten het onmogelijk zoveel uren stage in te laten zonder dat dit afbreuk doet aan de theoretische opleidingen die ook moeten worden gegeven. Dat theoretische pakket wordt steeds belangrijker, onder meer ook omdat in de verpleegsector de technologie steeds belangrijker wordt. Het pakket technische bagage dat moet worden meegegeven, weegt steeds zwaarder. Daarom zien de opleidingshoofden van de bacheloropleidingen geen andere mogelijkheid dan de opleiding met één jaar te verlengen. Als ze dat niet doen en het aantal stage-uren wordt niet verhoogd, dan vrezen zij dat men het risico loopt dat de diploma's in Europa niet langer worden erkend.

Minister, u had daarover een andere mening. U zegt dat de berekeningswijze van de Europese richtlijn een oude vorm van berekening is, terwijl Vlaanderen werkt met studiepunten die kunnen worden omgezet in werkbelasting. Maar in de media hebt u laten weten dat u hierover toch een overleg plant met uw collega van Welzijn en met de instellingen zelf.

Minister, klopt het dat er zich in het kader van de Europese richtlijn geen probleem voordoet, zoals u in de pers laat uitschijnen? Waarop baseert u zich als u dat verklaart? Is dat doorgepraat met Europa? Blijkbaar delen de opleidingshoofden van de bacheloropleidingen verpleeg- en vroedkunde uw mening niet. Zij zijn wel ernstig verontrust. Het lijkt mij nuttig dat u rust zou kunnen brengen bij die opleidingshoofden.

Ziet u het zitten om die opleiding te verlengen? Bestaat die mogelijkheid? De kwaliteit van verplegers is heel belangrijk. Zij gaan om met zieke mensen. Zij moeten vaak inspringen om mensenlevens te redden. Een zeer degelijke opleiding is daarvoor natuurlijk zeer wenselijk.

Minister, u kondigde aan overleg te zullen hebben met de instellingen en met minister Vandeuren. Heeft dat overleg al plaatsgevonden? Zo ja, wat is hiervan het resultaat?

**De voorzitter:** Mevrouw Godderis heeft het woord.

**Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck:** Voorzitter, minister, collega's, het aantal Vlaamse jongeren dat na het secundair onderwijs een bacheloropleiding verpleegkunde aanvat, stijgt jaar na jaar. In de periode van 2008 tot 2011 is het aantal studenten verpleegkunde met 39 procent gestegen. Nog nooit hebben zoveel jongeren zich gemeld om verpleegkunde te studeren.

De goede kwaliteit van de opleiding en de gegarandeerde werkzekerheid liggen mee aan de basis van de verhoogde instroom. De opleidingshoofden van de bacheloropleidingen vroed- en verpleegkunde pleiten er echter voor om de driejarige opleiding met één jaar te verlengen. Daarmee verklaren ze tegemoet te komen aan de Europese richtlijn die de erkenning van beroepskwalificaties bepaalt. Deze richtlijn stelt onder meer dat in de professionele bacheloropleiding verpleeg- en vroedkunde de helft van de opleidingsuren dient te worden besteed aan praktijk. Dit komt volgens de opleidingshoofden neer op een minimum van 2300 uur, gespreid over drie jaar. Momenteel wordt in de opleiding 1300 uur besteed aan stage. Om te voldoen aan de richtlijn dient het aantal uren dus exponentieel te worden opgetrokken, wat volgens de opleidingshoofden en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) onmogelijk en onhaalbaar is in de huidige opleidingscontext.

Bovendien sluit deze bezorgdheid ook aan bij een eerdere noodkreet van de ziekenhuizen, die aanvoelen dat de kloof tussen de realiteit op de werkvloer en de opleiding te groot aan het worden is. De evolutie van de zorg, met de oprukkende techniciteit en complexiteit, maakt

dat het geen evidentie meer is om in een driejarige opleiding aan alle voorwaarden te voldoen. De specialisering van afdelingen maakt de onmiddellijke inzetbaarheid van basisverpleegkundigen die het driejarige traject hebben doorlopen soms te moeilijk. Mede daardoor is ook een waaier aan postgraduat en banaba's ontstaan.

Met de aankomende visitatie en accreditatie van de opleiding in het verschiet ontstaat er binnen de opleidingen toch bezorgdheid dat de niet-naleving van de Europese richtlijn ernstige gevolgen kan inhouden voor de opleiding verpleeg- en vroedkunde.

Minister, vindt u dat het huidige opleidingstraject voldoet aan de Europese richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties? Hoe staat u tegenover de bezorgdheid binnen het onderwijsveld betreffende het tekort aan opleidingsuren praktijk, conform de Europese richtlijn? Waaruit bestaat de verwarring tussen de berekening in studiepunten of studie-uren? Verwacht u dat de opleiding in haar huidige vorm de toets van de visitatiecommissie zal doorstaan?

Minister, vindt u de opleiding in zijn huidige structuur voldoende aangepast aan de verwachtingen van de diverse werkvelden en de toenemende complexiteit van de zorg? Is een eventuele studieduurverlenging nodig? Hebt u al overleg gepleegd met uw collega-minister van Welzijn, met VLHORA of met andere instellingen om na te gaan in hoeverre het huidige opleidingsaanbod beantwoordt aan de vooropgestelde profielen binnen het werkveld?

**De voorzitter:** Mevrouw Helsen heeft het woord.

**Mevrouw Kathleen Helsen:** Minister, deze vraag is geen nieuwe vraag. Wij hebben deze vraag al gekregen tijdens de vorige legislatuur. Hij is ook aan bod gekomen toen wij in dit parlement de vergaderingen organiseerden over het hoger onderwijs. Toen werd de vraag gesteld naar een studieduurverlenging voor niet alleen deze opleiding, maar ook voor de lerarenopleiding en de opleiding maatschappelijk werk. Het parlement heeft daar toen over gediscussieerd en we hebben unaniem een motie aan de Vlaamse Regering overgemaakt. Dat is niet zo lang geleden.

In die motie hebben wij heel duidelijk gesteld dat wij omzichtig moeten omgaan met de uitbreiding van de studieomvang en dat er niet zozeer moet worden gekozen voor een langdurige bacheloropleiding, met een evolutie van drie naar vier jaar, maar dat wij, indien er een verlenging zou komen, als parlement de voorkeur geven aan specifieke vervolgopleidingen tot professionele bachelor of tot een master die daaraan wordt toegevoegd voor die opleidingen.

Dit ter informatie: wij hebben daarover als parlement enkele maanden geleden een duidelijke uitspraak gedaan. Zijn er nieuwe elementen waaruit zou blijken dat het parlement zijn stelling moet herzien? Zeker als het gaat over de medische wetenschap, maar ook als het gaat over de lerarenopleiding, is het belangrijk dat deze mensen continu bijscholen. Zij moeten hun hele loopbaan lang in het kader van levenslang leren trachten bij te blijven met de nieuwe ontwikkelingen. Ik vind het heel logisch dat er in deze opleidingen nood is aan bijkomende opleidingen. Dat is van alle tijden geweest. De mensen die in de praktijk staan, volgen regelmatig opleidingen omdat dat nodig is voor hun beroep. Wij zijn het er allemaal over eens dat dit in de lerarenopleiding net hetzelfde is. Ook daar is continu professionaliseren een opdracht. Dat is op alle professionele bacheloropleidingen van toepassing. We moeten niet zozeer kijken naar een verlenging van de basisopleiding, maar naar de participatie van de professionele bachelors in het levenslang leren.

Minister, zijn er nieuwe elementen waaruit blijkt dat het parlement zijn mening moet herzien?

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Voorzitter, ik sluit mij volledig aan bij wat mevrouw Helsen zegt. Ik heb enkel nog een bijkomende praktische vraag. De richtlijn dateert al van 2005. Nu en dan komt hij in het debat naar boven en creëert hij onrust. Minister, wat kan er procedureel

gebeuren, of wat is er al gebeurd, om een erkenning binnen Europa van de Vlaamse situatie inzake de opleidingen verpleegkunde te verkrijgen? Zijn er al stappen genomen? Moet u dat doen? Is het raadzaam om dat te doen? Bent u dat van plan? Komt dat in het overleg met de Europese ministers van Onderwijs aan bod? Hoe kan de kwaliteit van onze opleiding, voor zover die bewezen is, worden gewaardeerd?

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Vooreerst wil ik hier opmerken dat verpleegkunde en vroedkunde twee verschillende paragrafen zijn in de algemene richtlijn van 2005. Het huidige opleidings-traject voldoet aan de Europese richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van de beroepskwalificaties. De opleidingen verpleegkunde zijn in 2005 gevisiteerd en werden door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) geaccrediteerd voor de periode van 1 september 2007 tot 30 september 2015. Ik citeer hier uit een schrijven van de heer André Oosterlinck van 24 maart 2009 over de problematiek van de Europese richtlijn 2005/36/EG. André Oosterlinck is voorzitter van de Associatie KU Leuven, voor diegenen die hem niet zouden kennen, wat hun helemaal niet tot eer zou strekken. Hij zegt dat “uit de verschillende zelfevaluatie rapporten die ter voorbereiding van de visitatie zijn opgesteld, blijkt dat alle verpleegkundige opleidingen in de Associatie KU Leuven tegemoetkomen aan de minimum-vereisten van 4600 uur onderwijs. Deze studieomvang wordt uitgedrukt in 180 studiepunten. Voor het bepalen van de studieomvang gebruiken de hogescholen gestandaardiseerde methoden van studietijdmeting.”

Een bevraging in 2010, op initiatief van het departement Onderwijs bij alle Vlaamse hogeronderwijsinstellingen die de hogeronderwijsopleiding bachelor in de verpleegkunde aanbieden, bevestigde dat het aantal uren van de hogeronderwijsopleiding bachelor in de verpleegkunde voldoet aan de minimumnorm van ten minste drie studie jaren of 4600 uur theoretisch en klinisch onderwijs. Ook wat het klinisch onderwijs betreft, bevestigt de heer Oosterlinck in zijn voornoemde brief dat de opleidingen in de associatie KU Leuven voldoen aan deze minimale voorwaarde, zijnde minimaal 2300 uur klinisch onderwijs.

Het verwondert mij dan ook dat opleidingshoofden van de bacheloropleidingen plots met dit punt zo sterk naar voren komen, terwijl deze Europese reglementering reeds dateert van 1977. Het behoort in het hoger onderwijs tot de autonomie van de instellingen om zelf de inhoud van de studieprogramma's te bepalen en de nodige stages te organiseren.

Artikel 5 van het decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen bepaalt dat het instellingsbestuur bij de vaststelling van het opleidingsprogramma de bij of krachtens de wet, het decreet of de Europese richtlijnen vastgelegde voorwaarden naleeft die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen reguleren. Dit artikel is wel duidelijk over wie verantwoordelijkheid draagt.

De bedoelde Europese richtlijn spreekt over uren, terwijl de studieomvang van een bacheloropleiding en dus ook een bacheloropleiding in de verpleegkunde volgens artikel 18 van ons decreet ten minste 180 studiepunten bedraagt. Een studiepunt is een binnen de Vlaamse Gemeenschap aanvaarde eenheid die overeenstemt met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren voorgeschreven onderwijs-, leer- en evaluatieactiviteiten en waarmee de studieomvang van elke opleiding of elk opleidingsonderdeel wordt uitgedrukt. Met ten minste 180 studiepunten situeert de opleiding zich tussen de 4500 en 5400 uren. De vereiste van 4600 uren past binnen deze vork.

De Europese richtlijn is geen nieuwe wetgeving en ik neem dus aan dat de bacheloropleidingen in de verpleegkunde geen probleem kunnen hebben met de toets van de visitatiecommissie wat dit punt betreft. Ook in andere landen zijn er driejarige bacheloropleidingen in de verpleegkunde, die ook moeten voldoen aan de voorschriften van de Europese richtlijn. Ik heb eerder al eens gezegd dat er intern in de Europese Commissie een battle bezig is tussen het Directoraat-Generaal Onderwijs en het Directoraat-Generaal Interne Markt.

Deze materie is zeer complex door de huidige bevoegdheidsverdelingen in België. De opleiding en de beroepsuitoefening, die nauw met elkaar verbonden zijn, zijn vandaag op verschillende politieke niveaus gesitueerd. Aangezien de indeling en reglementering van de gezondheidszorgberoepen een federale bevoegdheid is, is het dus de federale wetgeving die aanleiding geeft tot het uittekenen van nieuwe opleidingsprofielen. De Europese richtlijn stelt dat de driejarige opleiding of 4600 uur tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger, een algemene opleiding is en dat derhalve specialisaties niet thuishoren in een initiële bacheloropleiding. Alle instellingen hoger onderwijs hebben de maatschappelijke verantwoordelijkheid om hun professionele opleidingen zo nauw mogelijk te laten aansluiten op de vereisten en de noden van de sector waarvoor zij opleiden. Dit element wordt ook opgenomen in het kwaliteitszorgsysteem.

De professionele oriëntatie van de opleidingen is een van de te beoordelen facetten. Voor specialisaties kunnen instellingen desnoods bachelor-na-bacheloropleidingen inrichten of opleidingen aanbieden binnen het kader van postacademische vorming. Ik begrijp dat evoluties in het beroepenveld allerlei eisen stellen aan de organisatie van het klinisch onderwijs, maar ik denk niet dat die van aard zijn om een verlenging van de studieduur van deze bacheloropleidingen te vragen.

Ik begrijp niet dat het organiseren van stages voor de instellingen hoger onderwijs onoverkomelijke praktische problemen zou opleveren. De stages kunnen immers ook worden georganiseerd tijdens de vakantieperiodes als dat op die manier is opgenomen in het onderwijs- en examenreglement, zodat er nog voldoende ruimte overblijft voor het theoretisch onderwijs, de studie van het leermateriaal en de voorbereiding op de examens.

De visitatiecommissie bepleit in het visitatierapport van 2005 geen verlenging van de studieduur. Wel doet de visitatiecommissie een aantal behartigenswaardige aanbevelingen met betrekking tot de inhoud van het programma en met betrekking tot de stages. In 2013 en 2014 komt er een nieuwe visitatie, en het komt aan de nieuwe visitatiecommissie toe te beoordelen in welke mate de opleidingen de aanbevelingen ter harte hebben genomen. Als ik een departementshoofd was, zou ik ervoor zorgen dat ik dat heb gedaan.

Voor de hbo5-opleidingen verpleegkunde is dit trouwens zo geregeld. Om aan de EU-voorwaarden inzake studiebelasting te beantwoorden, is decretaal bepaald dat vanaf het schooljaar 2009-2010 de onderwijsinstelling, buiten de wekelijkse lessentabel, aan de cursisten gedurende de volledige opleidingsduur – alle lesweken of gelijkgesteld – ten minste vier wekelijkse uren opleidingsgebonden persoonlijke activiteiten moet opleggen, zoals extra stages, zelfstudie en eindwerk. De klassenraad beslist autonoom over vorm en inhoud van deze activiteiten die buiten de contacturen vallen. In de opleiding verpleegkunde kunnen stages zonder uitzondering worden georganiseerd conform de dienstregeling van de instelling. Het principieel verbod op stages op zon- en feestdagen en op nachtstages geldt hier totaal niet.

Gelet op de voorgaande elementen is een studieduurverlenging van de initiële bacheloropleidingen voor mij momenteel niet aan de orde. Het parlement moet zijn mening niet veranderen. Er is overigens geen enkele instelling die hiertoe een aanvraag heeft ingediend. Dat wil ik toch ook nog even onderstrepen.

Ik zit geregeld samen met minister Vandeuren. Gisteren hebben we nog samen geluncht en toen hebben we maar liefst zestien agendapunten besproken over samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs. Ook dit is even ter sprake gekomen en we gaan samen verder zoeken naar een oplossing met de hogescholen en het werkveld. Ik heb minister Vandeuren gezegd dat ik zijn zorg begrijp en dat Onderwijs die zorg moet wegnemen in de mate van het mogelijke en dat we de enige verantwoordelijkheid moeten dragen.

Er is geen direct verband tussen de duur van een opleiding en de kwaliteit van de afgestudeerden. De kwaliteit van de afgestudeerden wordt bepaald door de manier waarop het

opleidingsprogramma is ontworpen, de manier waarop de stages zijn ingericht, de aansluiting tussen de theorie en de praktijk en de inzet en motivatie van de studenten en de docenten. Met de verlenging van de studieduur van een opleiding mag inderdaad, zoals mevrouw Helsen zegt, niet lichtzinnig worden omgesprongen. Dat betekent immers een zware belasting. Het heeft ook als gevolg dat in een bepaald jaar heel wat minder mensen afstuderen en dat we misschien ook mensen aanzetten om die keuze niet meer te maken op een moment dat we mensen nodig hebben. We moeten dus voorzichtig zijn. Iedereen moet zijn of haar verantwoordelijkheid nemen en vele problemen zullen worden opgelost.

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** Zestien agendapunten bespreken tijdens een lunch lijkt me veel, want je moet ook nog kunnen kauwen. Mijn moeder heeft me altijd geleerd dat je niet met je mond vol mag praten.

**Minister Pascal Smet:** Mijn moeder ook, maar ik trek me dat niet aan.

**De heer Wim Wienen:** Het is indrukwekkend dat u dat kunt. Minister, uw antwoord maakt duidelijk dat er geen probleem is, dat Europa er ook geen probleem mee heeft en dat die erkenningen lopen tot 2015. Het blijft wel uitkijken naar de visitatieronde van 2013-2014 om te zien of zich daar geen problemen voordoen.

Ik heb de indruk dat u de volledige verantwoordelijkheid voor de inrichting van die opleidingen legt bij de inrichtingshoofden en dat er daar geen probleem is. Ik blijf het dan ook verwonderlijk vinden dat twee instellingen er toch een probleem van hebben gemaakt. Het gaat over de Katholieke Hogeschool Limburg en de Karel de Grote-Hogeschool. Ik ga ervan uit dat meestal geleerde mensen aan het hoofd staan van zulke opleidingen. In een parlement moet je niets kunnen om verkozen te worden, maar ik denk dat dat toch verstandige mensen zijn. Het verwondert me dat ze daar zo'n groot probleem van maken. Bij de visitatieronde zullen we uitzoeken wie het gelijk aan zijn kant heeft.

**De voorzitter:** Mevrouw Godderis heeft het woord.

**Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck:** Ik prijs me gelukkig dat ik jaren geleden zelf docente verpleegkunde was. De stages zijn een essentieel onderdeel van een opleiding tot verpleegkundige. Dat vierde jaar zal niet alles oplossen. We moeten blijven investeren in bijscholing, want de technieken en apparatuur veranderen, en zeker het levenslang leren.

Wat interessant is, is dat op een dienst waar je na je studie terechtkomt, een mentor wordt aangesteld om de afgestudeerden te volgen en bij te schaven. In mijn tijd moesten we om de twee weken weekendstages doen. Vorige maandag gaf een stagiaire derde jaar me een inspuiting in het ziekenhuis. Ik vroeg haar hoeveel nachten ze had gedaan en ze zei twee. Ze had ook niet alle afdelingen gedaan. Geriatrie moet je niet doen, want er zijn geriatische verpleegkundigen, en er zijn ook pediatrie verpleegkundigen. Maar in crisissituaties en in de weekends zijn er evenveel mensen ziek als in de week, en op die momenten moet je dat aankunnen. Het is jammer als dan mensen worden ingezet die minder aankunnen.

Bijscholing en mentoren op de afdeling, die mensen begeleiden, zijn nodig. Ik zou niet graag worden verpleegd door iemand die afgestudeerd is en maar twee nachten stage heeft gedaan. Je staat op een dienst dikwijls alleen omdat er een tekort is aan verplegend personeel. Het zijn nog altijd mensen die worden verzorgd.

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Minister, heb ik goed begrepen dat op dit moment de verlenging voor de hbo5-opleidingen niet aan de orde is? Zegt u dat er naar Europa beter geen initiatief wordt genomen omdat de huidige situatie voldoende duidelijk is? U antwoordt bevestigend op beide vragen.

**De voorzitter:** De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de engagementsverklaring aangaande onderwijs voor jongeren in gemeenschapsinstellingen - 1204 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Schryvers heeft het woord.

**Mevrouw Katrien Schryvers:** Minister, u zei dat er veel raakvlakken zijn en punten waarop samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs meer dan noodzakelijk is. Mijn vraag om uitleg gaat over die samenwerking. Een van die punten is het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen en onderwijs voor alle jongeren en kinderen die opgenomen zijn in de bijzondere jeugdzorg.

Op 7 februari ondertekenden u en de minister van Welzijn, samen met de vertegenwoordigers van de gemeenschapsinstellingen, de koepels van de CLB's en de inrichters van onderwijs, een engagementsverklaring. Daardoor verbindt elke partij zich ertoe om nauwer samen te werken, om het onderwijsaanbod voor jongeren in een gemeenschapsinstelling of gesloten federaal centrum te versterken, hun schoolloopbaan te ondersteunen en te vermijden dat die wordt onderbroken.

Minister, de engagementsverklaring moet bijdragen tot een naadloos traject voor de jongere in de bijzondere jeugdzorg. Minister Vandeuren en uzelf hebben in jullie beleidsnota's opgenomen te streven naar een meer doorgedreven en structureel verankerde samenwerking tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn. Blijkbaar gebeurt dat ook nog op een aangename manier, zoals u daarnet hebt gezegd.

Het bundelen van krachten moet de nodige hulp en begeleiding garanderen voor de sociaal zwakste jongeren. De verschillende partijen zijn duidelijk engagementen aangegaan, zowel het agentschap Jongerenwelzijn, als de inrichters van scholen en de CLB's.

Minister, hoe zal de implementatie op het terrein gebeuren voor de scholen en de CLB's? Wat is in concreto de rol van de leerlingenbegeleider? Waarin verschilt die van de rol van de vroegere verbindingsfunctionaris? Het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen valt onder huisonderwijs. Er zijn jongeren die in hun onderwijstraject in de gemeenschapsinstellingen werken voor deelname aan de examens van de centrale examencommissie. Over de voorbereiding hierop is echter niets opgenomen in de engagementsverklaring. Wat is de reden hiervoor?

In antwoord op een schriftelijke vraag van mij zei u dat het inspectiewerk zoals opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 1990 tot op dat moment niet gebeurde in de gemeenschapsinstellingen De Markten en De Zande en de federale detentiecentra De Grubbe en Tongeren, noch in de onthaal- en oriëntatiecentra en de observatiecentra, waarvan de residentiële voorzieningen door de minister van Welzijn en Gezin werden erkend als voorzieningen van categorie 4 en 5. Wat is vandaag de stand van zaken op dit vlak? Waarom werd in de engagementsverklaring niets over de inspectie opgenomen?

Is het de bedoeling de elementen uit de engagementsverklaring ook te implementeren in de andere instellingen? Hoe wordt de link gelegd tussen de engagementsverklaring en de samenwerking tussen scholen, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en residentiële voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand?

**Minister Pascal Smet:** Voorzitter, collega's, zowel vanuit ons beleidsdomein als vanuit het beleidsdomein Welzijn worden er middelen ter beschikking gesteld voor de aanwerving van één voltijdsequivalente kracht voor leerlingenbegeleiding in de gemeenschapsinstellingen en de gesloten federale detentiecentra om de uitvoering van de engagementsverklaring in de voorzieningen mogelijk te maken. Deze leerlingenbegeleiders zullen eveneens de scholen, de

CLB's en de afdeling Gemeenschapsinstellingen van het agentschap Jongerenwelzijn via de beschikbare communicatiekanalen informeren over de aangegane engagements. Daarnaast buigt een stuurgroep zich over de verdere implementatie.

De verbindingsfunctionarissen werden in het werkjaar 2008-2009 aangesteld om een structurele samenwerking tussen de gemeenschapsinstellingen en het onderwijs voor te bereiden. De eerste twee schooljaren werkten ze op het terrein om de noden en knelpunten te leren kennen. Op basis van hun ervaringen stelden zij een eindverslag op met daarin een aantal aanbevelingen voor de ministers van Onderwijs en Welzijn. Deze aanbevelingen werden het afgelopen schooljaar omgezet in een meer structurele samenwerking, via de engagementsverklaring die recent werd afgesloten tussen Onderwijs en Welzijn. De rol van de leerlingenbegeleiders is dan ook anders. Zij richten zich op de individuele leerlingen en proberen via hun werking de schoolloopbaan van de individuele jongere zo veel als mogelijk te vrijwaren.

Zij doen dat door de beginsituatie en de toekomstmogelijkheden van de jongeren op het vlak van onderwijs bij aankomst in de voorziening beter in te schatten; door deze beginsituatie te vertalen in een algemene onderwijsdoelstelling tijdens het verblijf in de gemeenschapsinstelling en in acties die iedere betrokkene – jongere, ouders, school, CLB, gemeenschapsinstelling – onderneemt; door deze algemene doelstelling en de afgesproken acties tussentijds te evalueren; en ten slotte, door de terugkeer naar school voor te bereiden.

Deze engagementsverklaring is afgesloten tussen de ministers, de inrichters van de scholen, de CLB's en de afdeling Gemeenschapsinstellingen van de bijzondere jeugdbijstand. In de engagementsverklaring werden er engagements opgenomen om de samenwerking tussen de scholen en CLB's enerzijds en de afdeling Gemeenschapsinstellingen anderzijds te stimuleren, om zo het onderwijsaanbod aan de jongere die in een gemeenschapsinstelling of een gesloten federaal centrum verblijft, te optimaliseren en de continuïteit van de schoolloopbaan te garanderen. In eerste instantie zal dan ook worden getracht om elke jongere aansluiting bij het reguliere aanbod te laten vinden.

Dit betekent echter niet dat het traject van de examencommissie volledig wordt verlaten. Het blijft de bedoeling voor elke jongere een traject op maat uit te tekenen: een traject dat de meeste kansen voor een succesvolle schoolloopbaan biedt.

De onderwijsinspectie heeft dit schooljaar al effectief onderzoeken uitgevoerd in de gemeenschapsinstellingen en in het gesloten federaal detentiecentrum De Grubbe. Hierover zal worden gerapporteerd in de volgende Onderwijsspiegel. Er is niets in de engagementsverklaring opgenomen over de onderwijsinspectie omdat dit reeds is geregeld in het door u aangehaalde besluit. Dat hoeft dus niet in een engagementsverklaring herhaald te worden. Ondertussen heeft de inspectie dat als voldoende beoordeeld. In Onderwijsspiegel zal dat worden uitgelegd. Overigens heb ik dat hier in het parlement ook al toegelicht.

De eerder aangegane engagementsverklaring had tot doel de samenwerking tussen scholen, CLB's en alle residentiële voorzieningen te optimaliseren. Zo werd er onder meer gewerkt aan een netwerkfiche als mogelijke tool. Deze netwerkfiche kan door de school en de voorziening worden ingevuld op het moment dat een van de leerlingen naar een voorziening gaat of wanneer een jongere uit een voorziening zich komt inschrijven. Het gaat dus over jongeren die gewoon naar school gaan maar tegelijk in een residentiële voorziening verblijven. Dat ligt anders in de gemeenschapsinstellingen, waar naar school gaan meestal is uitgesloten. De engagementsverklaring die nu is ondertekend, is uitsluitend bedoeld voor de gemeenschapsinstellingen en de gesloten federale detentiecentra, teneinde aan hun eigenheid tegemoet te komen. Beide engagementsverklaringen vullen elkaar dus aan, met als gemeenschappelijke doelstelling het garanderen van recht op onderwijs, zoals ik al eerder in het parlement heb toegezegd.

**Mevrouw Katrien Schryvers:** Ik dank u voor het antwoord. Het recht op onderwijs van jongeren die in een gemeenschapsinstelling of in een residentiële voorziening zijn opgenomen, is hier reeds meermaals aan bod gekomen. U hebt er zich toe verbonden om met de minister van Welzijn naar oplossingen te zoeken. Ik denk dat de engagementsverklaring daartoe een heel belangrijke hefboom is. Alle partners erkennen dat het probleem een geëigende aanpak vereist. Ik onderschrijf ook dat een individuele aanpak, op maat van elke jongere, nodig is om hun recht op onderwijs het best te garanderen.

Een engagementsverklaring is één zaak, de uitvoering ervan een andere. U hebt het over een stuurgroep. Ik weet niet wie daarin zetelt. Ik neem aan dat het gaat om partners uit de verschillende geledingen die de engagementsverklaring hebben ondertekend. Hoe zal de opvolging gebeuren? Ik lees daar in de engagementsverklaring niets over. Dat is nochtans belangrijk.

**Minister Pascal Smet:** De opvolging gebeurt door de stuurgroep en de beide kabinetten, en finaal natuurlijk door minister Vandeurzen en mezelf.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact op het Vlaamse ontwikkelingsbeleid van een gewijzigd internationaal onderwijsbeleid - 1207 (2011-2012)**

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Voorzitter, minister, collega's, het kaderdecreet over ontwikkelingssamenwerking van 2007 stelt als derde doelstelling van het Vlaams ontwikkelingsbeleid dat "de coherentie van de Vlaamse Regering" wordt nagestreefd. De jaarlijkse publicatie van de official development assistance-middelen (ODA) – dat gebeurt sinds enkele jaren – biedt een overzicht van het beleid van de andere Vlaamse beleidsdomeinen dat wordt 'aangerekend' als ontwikkelingssamenwerking. Traditioneel komt het grootste aandeel van het beleidsdomein Onderwijs, en niet van het ontwikkelingsbeleid an sich. Dat is de situatie in Vlaanderen.

Naast de beurzen van het Tropisch Instituut en het Interuniversitair Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB) investeert Onderwijs sedert enkele jaren ook in UNICEF-projecten in India. De afstemming met het Vlaams ontwikkelingsbeleid, dat zich toespitst op Zuidelijk Afrika, was mijns inziens ver te zoeken. In antwoord op mijn vragen hierover, bij de bespreking van de beleidsnota en de beleidsbrieven in de commissie, leek u in te stemmen met een herziening van dit beleid op het moment dat de engagementen afliepen. Vreemd genoeg blijkt uit de begroting en de beleidsbrief voor 2012 dat niet wordt geïnvesteerd in onderwijs in Zuidelijk Afrika, bijvoorbeeld via een convenant van Onderwijs met de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB).

Minister, u wou nieuwe engagementen aangaan met Brazilië, en eventueel ook met India, China en Zuid-Korea, vanuit de overweging dat de samenwerking met de BRIC-landen kansen voor Vlaanderen oplevert. Ik ben op zich niet tegen een goede internationale samenwerking op het vlak van onderwijs, maar het is duidelijk dat door de mogelijke invulling, alsook de keuze van de landen, dit niet meer kan worden opgevat als ontwikkelings-samenwerking, en al helemaal niet als een onderdeel van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid. Sinds de aankondiging in de beleidsbrief mocht ik hierover weinig nieuws ontvangen.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Een, kunt u al concreter aangeven welke initiatieven u zult nemen op het vlak van het internationaal onderwijsbeleid, zoals

aangekondigd in uw beleidsbrief voor 2012? Twee, bent u, of is uw administratie, er een voorstander van om in overleg met de minister-president, bevoegd voor ontwikkelings-samenwerking, de coherentie van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid te realiseren? Drie, is er een gesprek geweest met de VVOB, om na te gaan wat haar rol kan zijn om het Vlaamse ontwikkelingsbeleid op het vlak van onderwijs verder vorm te geven? Wat is de stand van zaken? Vier: klopt het dat deze initiatieven niet meer ODA-aanrekenbaar zullen zijn, dus niet meer zullen worden beoordeeld als een vorm van ontwikkelingssamenwerking? Vijf, bent u er zich van bewust dat Vlaanderen daardoor misschien voor het eerst een daling realiseert van het Vlaams aandeel in het groeipad om 0,7 procent van het bruto binnenlands product aan ontwikkelingssamenwerking toe te kennen?

**De voorzitter:** Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

**Mevrouw Fatma Pehlivan:** Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij graag aan, want ik heb een soortgelijke vraag aan minister-president Peeters bij de diensten ingediend. In mijn vraag focus ik op de investeringen in het basisonderwijs van de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking. Basisonderwijs behoort niet tot de sectorale focus van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Nochtans is het zo dat het basisonderwijs voor de Vlaamse partnerlanden Mozambique en Malawi, maar in zekere mate ook voor Zuid-Afrika, een zeer grote uitdaging vormt. De recente verschuivingen in het donorlandschap tonen bovendien aan dat er dringend nood is aan een meer gedifferentieerd donorlandschap, vooral in Zuidelijk Afrika. In die regio is Vlaanderen toch wel heel actief.

Het Verenigd Koninkrijk, Australië en Frankrijk hebben onlangs besloten om meer in het basisonderwijs te investeren. Maar het grootste gedeelte van hun investeringen zal niet ten goede komen van de armste landen met de grootste noden. Dat blijkt ook uit de analyse van Plan België. Als u dan toch nieuwe engagementen met de BRIC-landen wilt aangaan, dan volgt u eigenlijk de internationale trend. Op die manier blijven de bijzonder grote noden van Subsaharaans Afrika inzake toegang tot onderwijs onbeantwoord. De vraag van mevrouw Poleyn is dus zeer terecht. Ik ben dus erg benieuwd naar uw antwoord, al moet ik straks de vergadering verlaten omdat ik in de Senaat wordt verwacht.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Voorzitter, collega's, wat betreft Marokko wil ik in het najaar 2012 een breed kaderakkoord sluiten. Dat heeft wat vertraging opgelopen omdat wij de volgende weken andere bezigheden hebben, zoals het loopbaanpact en de hervorming van het secundair onderwijs. Wij hebben deze zaak naar het najaar verschoven, maar zijn dat zeker niet vergeten. Daarin zullen een aantal ruime thema's worden opgenomen waarover wij projecten zullen ontwikkelen. In een eerste fase wil ik vooral vertrekken van bestaande initiatieven, en ze versterken of uitbreiden. Voorstellen tot samenwerking met Brazilië zijn overgemaakt aan de Braziliaanse ambassadeur. Dat heeft wat tijd nodig. In de zomer wordt er een nieuwe Belgische ambassadeur benoemd. Ik heb hem onlangs ontmoet en hij is geïnteresseerd om daaraan te werken.

In juni 2012 komt een Zuid-Afrikaanse delegatie naar Vlaanderen voor een vergadering van de vaste gemengde commissie. We overleggen momenteel welke thema's of prioriteiten we vanuit Onderwijs en Vorming naar voren kunnen schuiven. Verleden week heb ik ook minister Hao Ping van de Volksrepubliek China, op zijn uitdrukkelijke vraag, ontmoet. Hij is ook verantwoordelijk voor Europese aangelegenheden. Er komt binnenkort een heel belangrijke vrouw van het politbureau op officieel bezoek naar België. Ik heb ondertussen begrepen dat een lid van het Politburo belangrijker is dan een minister. Zij controleren de ministers. Er komen dan ook nogal wat ministers mee. Ik leg dat graag uit, want u bent erbij betrokken.

De Chinese Volksrepubliek heeft het koninkrijk België en Vlaanderen uitdrukkelijk laten weten met Vlaanderen een onderwijsakkoord te willen afsluiten. De Chinezen hebben hiertoe

enkele stappen gezet. De viceminister heeft me specifiek de vraag gesteld of wij dat ook willen. Als het geacht lid van het Politburo komt, wil ze immers zeker zijn dat wij dit akkoord ook willen. Het lid van het Politburo en de Belgische premier zouden het akkoord dan als getuigen ondertekenen.

De mensen die ons bezoek aan China hebben bijgewoond en die de viceminister hebben ontmoet, zien allicht het belang hiervan in. Dit is een mooi voorbeeld van een resultaat van onze missie naar China dat we gezamenlijk hebben bereikt.

In principe zal het akkoord in de loop van april 2012 worden ondertekend. Het samenwerkingsakkoord zal betrekking hebben op het leerplicht- en het volwassenen-onderwijs. Dat staat eigenlijk los van de klassieke uitwisseling van studenten en van docenten. We zouden dus nog wat verder gaan.

Ik weet dat de voorzitter van deze commissie belang hecht aan de opvolging van dossiers. Dit is een mooi voorbeeld van de manier waarop we kunnen opvolgen wat we samen doen. Dit toont tevens aan dat ons bezoek aan China iets heeft opgeleverd. Ik heb de viceminister dan ook meegedeeld dat ik blij ben dat een groot land als China in een klein landje of regio als Vlaanderen geïnteresseerd is. Dat is volgens mij alvast een goed teken.

Mevrouw Poleyn weet beter dan wie dan ook dat ik als minister van Onderwijs niet voor de ontwikkelingssamenwerking bevoegd ben. Het internationaal onderwijsbeleid dat ik voor ogen heb, heeft veeleer betrekking op bilaterale samenwerkingen en uitwisselingen die voor beide partners een meerwaarde inhouden. Ik vind de relevantie van een internationale samenwerking voor het Vlaams onderwijs belangrijk.

Om de Vlaamse ODA-gegevens te verzamelen, plegen de administraties uiteraard overleg. Ook in verband met de voorbereiding van de vaste gemengde commissie zijn er contacten. Dat geldt uiteraard ook voor andere domeinen.

Het beleid dat op een samenwerking met de BRIC-landen is gericht, sluit perfect aan bij de beleidsprioriteiten voor de periode 2011-2012 die de minister-president in zijn beleidsbrief heeft opgenomen.

We werken al jarenlang goed samen met de VVOB. Het Departement Onderwijs en Vorming stelt een subsidie beschikbaar voor een onderwijsproject in het binnenland van Suriname. Dit project wordt in samenwerking met UNICEF Suriname uitgevoerd. Bovendien zetelen personeelsleden van het Departement Onderwijs en Vorming en van de onderwijsinspectie in de raad van bestuur en in de algemene vergadering van de VVOB.

Volgens de lijst van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) zijn de samenwerkingsinitiatieven met landen als Brazilië, Turkije en Marokko ODA-aanrekenbaar. De bedragen die misschien aan initiatieven in deze landen zullen worden besteed, zullen dan ook in het volgende ODA-jaarrapport terug te vinden zijn.

Het is mogelijk dat het aandeel van het Departement Onderwijs en Vorming in het totale ODA-bedrag zal afnemen. Dat zou vooral een gevolg zijn van het feit dat de tussen 2008 en 2011 door UNICEF in Mozambique, Malawi en India uitgevoerde onderwijsprogramma's ten einde lopen. De heroriëntering van de middelen naar de BRIC-landen zal niet tot een daling van het groeipad van 0,7 procent leiden.

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Ik begrijp die laatste zin niet goed. Hij lijkt me een interne tegenspraak in te houden. Minister, u hebt verklaard dat de beëindiging van bepaalde UNICEF-projecten zou leiden tot een daling van de ODA-middelen. Daarnaast hebt u het over een heroriëntering van de middelen. Ik vraag me af hoeveel nieuwe middelen u in die andere vormen van internationale samenwerking wilt investeren.

**Minister Pascal Smet:** We zullen iets moeten besteden. Wat we besteden, wordt in elk geval meegeteld. We zullen de investeringen in Marokko, Turkije en Brazilië meetellen. In het geval van Brazilië kan dat natuurlijk een beetje raar overkomen.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Als het minder is dan voordien, moet er toch een daling zijn.

**Minister Pascal Smet:** Dat kan. Dat heeft dan met onze huidige budgettaire situatie te maken.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Het is blijkbaar een gevolg van de heroriëntering.

**Minister Pascal Smet:** We hebben dat ook gebruikt om andere belangrijke begrotingsdoelstellingen te bereiken.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik zou echter nog een paar bemerkingen willen maken en wat verduidelijking willen vragen.

Ik vind het goed dat we het buitenland op het vlak van onderwijs kennen en nagaan waar er kansen liggen. Ik voel me echter wat ongemakkelijk bij de keuze van landen en inhoud. Ik heb nog niet gehoord wat dit alles concreet zal inhouden. Ik begrijp dat de minister dat nog niet kan zeggen. Hoewel ik nog niet weet wat het beleid precies zal inhouden, vraag ik me toch al af wat Vlaanderen daar zal uithalen. Als het niet om ontwikkelingssamenwerking gaat, moet het de bedoeling zijn er iets uit te halen.

We zijn in de wereld een begerenswaardige partner. We zijn in het buitenland bekend om ons sterk onderwijs. We leven op wereldschaal steeds meer in een kenniseconomie. De minister wil op het vlak van onderwijs internationale samenwerking aangaan. We moeten dan wel goed weten met wie we willen samenwerken, hoe we daar het grootste voordeel uit kunnen halen en hoe we tot een actieve beleidsvisie kunnen komen.

De minister heeft daarnet vermeld dat voorstellen aan Brazilië zijn overgemaakt. Ik meen me te herinneren daarover ook al iets in het Science, Technology, Engineering and Mathematics-actieplan (STEM-actieplan) te hebben gelezen. Het gaat dan om mogelijke beurzen voor ingenieurs. Dat lijkt op zich interessant. Waarom is evenwel voor Brazilië gekozen? Levert dat een meerwaarde op? Ik veronderstel dat dat effectief het geval is. Het zou echter interessant zijn een duidelijke visie te horen op wat we met de ontwikkeling van dat buitenlands beleid willen bereiken.

Dat is net het gevaar van een dergelijk buitenlands beleid en de bron van eventuele kritiek op dat beleid. We hebben veel buitenland. Het gevaar is dat ons ontwikkelingsbeleid te casuïstisch wordt en te zeer op basis van toevallige contacten wordt opgebouwd. In zijn antwoord op een vorige vraag om uitleg hebt u verklaard dat de minister van Onderwijs van Rwanda op bezoek zou komen en dat er misschien een samenwerking met dat land zou komen. Die samenwerkingen mogen echter niet van toevallige contacten afhankelijk zijn. Indien u wilt investeren, moet hier een visie achter zitten. Die visie zou ik graag eens horen toelichten.

Hoewel ik de cijfergegevens nog niet heb ontvangen en de grootte van het budget niet ken, vind ik het principieel spijtig dat de ontwikkelingssamenwerking een daling kent. U voelt zich blijkbaar niet verantwoordelijk voor het aandeel van het onderwijs in de Vlaamse ODA-middelen.

De bestaande regeling in Vlaanderen is zeer frustrerend. Het beleidsdomein Ontwikkelingssamenwerking vormt in feite maar een klein onderdeel van het hele ontwikkelingsbeleid van de Vlaamse Regering. Aangezien de coherentie binnen de Vlaamse Regering in het kaderdecreet een centrale plaats inneemt, had ik gehoopt dat er meer aandacht voor dit onderwerp zou zijn. U bent toch lid van een partij die daar, normaal gezien, toch gevoelig voor is. Ik ben dan ook verwonderd dat in de plaats van de aflopende UNICEF-projecten geen ontwikkelingsonderwijsbeleid wordt gesteld.

Tot slot wil ik u nog vragen of u het federale debat over de fantoombevoegdheden en de usurperende bevoegdheden van nabij volgt. De Vlaamse Interuniversitaire Raad - Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (VLIR-UOS), de ngo van de universiteiten, staat immers op die lijst. Het betreft hier nochtans een parallelle en geen usurperende bevoegdheid. We weten niet in welke richting dat zal evolueren indien we dat zouden moeten overnemen. Dat hoort veeleer bij het beleidsdomein Onderwijs thuis. Het lijkt me onmogelijk dit zo maar over te nemen. Het gaat immers om een naar Vlaamse normen zeer hoog budget.

**Minister Pascal Smet:** Het gaat om 15 miljoen euro.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Het gaat om veel geld. Ik zou toch de vraag willen benadrukken dit debat van nabij op te volgen.

**Minister Pascal Smet:** Ik volg dit debat uiteraard van nabij op. Dat ik de grootte van het budget ken, toont net aan dat we dit opvolgen. Het is niet enkel een onderwijskwestie. Dit behoort ook tot het buitenlands beleid. De minister bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek kan ook bij de ontwikkelingssamenwerking worden betrokken. In dat geval wordt dit onderwerp al over drie verschillende ministers verdeeld. We moeten goed kijken waar we dit onderbrengen. In elk geval volgen we het debat van nabij op.

Ik denk dat ik de achterliggende filosofie al eens eerder heb toegelicht. We moeten dat niet op basis van toevallige contacten of interesses aanpakken. Er moet een filosofie achter schuilgaan.

In dit geval is het duidelijk. China is gewoonweg het land dat in de toekomst de wereldmacht zal bekleden. We kunnen daar verhalen over vertellen of denken dat dit niet klopt, maar het is nu eenmaal zo. Ik leef in de overtuiging dat we in een tijdsgewricht leven. De macht is van de VS en Europa naar China en andere Aziatische landen verschoven. Het is onze taak hier op een verstandige wijze mee om te springen. Het is altijd verstandig samen te werken met het land dat het in de toekomst voor het zeggen zal hebben. Hoewel het nog niet is veruitwendigd, heeft China het onrechtstreeks nu al voor het zeggen.

Bovendien beschikken we nog steeds over troeven waarin de Chinezen geïnteresseerd zijn. Mevrouw Poleyn heeft ons niet naar China vergezeld. Ik ga ervan uit dat ze van de deelnemers heeft vernomen dat de Chinezen van ons willen leren. Het is altijd een goede zaak dat anderen van ons willen leren. Wij kunnen trouwens ook nog wel iets van hen leren. We kunnen dat even goed associëren.

Hetzelfde geldt voor Brazilië. Iedereen die dat land een beetje kent, weet dat het al twintig of dertig jaar lang de eeuwige belofte is. Brazilië heeft overigens een mooie lijfspreuk. ‘Ordem e Progresso’ of ‘Orde en Vooruitgang’ is de officiële leuze van het land.

De groeicijfers gaan erop vooruit. Het lijkt erop dat het land alles in de loop van de voorbije jaren wat onder controle heeft gekregen. Brazilië gaat er enorm op vooruit. Onder de vorige president, de heer Lula da Silva, is voor het eerst enorm in het onderwijs geïnvesteerd. President Rousseff zet dit beleid voort.

Mevrouw Poleyn heeft zelf aangegeven dat we daar wel iets kunnen doen. Bovendien is Brazilië een land met enigszins Europese roots. De taal is een Europese taal. De cultuur is een mengeling. Zelfs de godsdienst is gedeeltelijk Europees. In het verleden zijn heel wat mensen naar ginds geëmigreerd. Op dit ogenblik emigreren overigens duizenden jonge mensen uit Spanje, Portugal en Italië naar Brazilië.

De Braziliaanse regering heeft zelf de innovatie als een belangrijke doelstelling naar voren geschoven. Wij willen dat Vlaanderen ook een innovatieve regio is. Ik vind dat het dan ook van een ongelooflijke dwaasheid zou getuigen niet structureel samen te werken met een land dat een enorm groeipotentieel kent, dat die weg is ingeslagen en waar we zelf nog iets kunnen leren. Ik denk in dit verband in het bijzonder aan het volwassenenonderwijs, waar wij sterk in zijn. De Brazilianen, die nog met veel analfabetisme kampen, zijn hier zwak in.

Het kan eigenaardig klinken, maar ik associeer me liever met landen als China en Brazilië dan met landen Mozambique en Malawi. Ik heb niets tegen die landen. De situatie is daar echter van een andere orde. Ik vind dat we als Vlaanderen beter met die bepaalde landen samenwerken.

We moeten niet denken dat we het nog voor het zeggen hebben. Die periode is voorbij. Volgende week zal ik, overigens in het gezelschap van de vakbonden, net als vorig jaar de grote leerkrachtenconferentie in New York bijwonen. Ik ben benieuwd hoe die landen zich ten aanzien van ons zullen opstellen. Het is altijd interessant tijdens internationale vergaderingen de attitudes en de houdingen van dergelijke landen te observeren. We hebben er in elk geval alle belang bij tot samenwerking over te gaan.

Een andere vraag is waarom we voor Marokko en Turkije hebben gekozen. Turkije komt in feite maar in mindere mate aan bod. Daar is vooral minister Lieten mee bezig. Onze scholen tellen veel Marokkaanse kindjes. We kunnen dan ook een structureel voordeel halen uit de samenwerking met een land dat hopelijk ooit eens de vlucht naar voren zal nemen.

De filosofie achter deze samenwerking is heel duidelijk. Wat Marokko betreft, willen we bruggen slaan en elkaar begrijpen. Hopelijk zullen we in de toekomst nauwer kunnen samenwerken. De samenwerking met China en Brazilië is op de toekomst gericht. Ik vind dat we beter in toekomst kunnen samenwerken dan in het verleden te blijven hangen. Ik zet iets minder in op nieuwe projecten in de ontwikkelingslanden in de klassieke zin van het woord. Dit heeft alles te maken met de budgettaire context waarin we ons bevinden. Er zijn natuurlijk ook argumenten voor dergelijke projecten te vinden.

Uiteindelijk levert een vakminister supplementair werk. De minister van Ontwikkelingssamenwerking legt de basis van de ontwikkelingssamenwerking. De vakministers vullen dit aan. Dat is de houding die heel de Vlaamse Regering heeft aangenomen.

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Ik voel me toch uitgedaagd om nogmaals te repliceren. Wat de ontwikkelingssamenwerking betreft, wil ik er toch op wijzen dat het huidig budget vooral van het beleidsdomein Onderwijs afkomstig is. De samenwerking op het vlak van onderwijs heeft dan ook een grote impact.

Wat de coherentie binnen de Vlaamse Regering betreft, verwijs ik naar mijn vorig standpunt. Ik ga niet akkoord met die shift. De minister vindt het internationaal onderwijsbeleid op zich blijkbaar goed. Volgens mij zal hij hierover toch nog een debat moeten voeren. Hij spreekt hier in feite niet als minister van Onderwijs. Dit lijkt meer op de houding van een minister van Buitenlandse Zaken.

De minister wil samenwerken met China omdat dit een opkomende macht is. Ik ben het daarmee eens. Dat is de reden waarom het kleine Vlaanderen dit als een onderdeel van zijn buitenlands beleid moet beschouwen. Als het om buitenlands beleid en niet om ontwikkelingssamenwerking gaat, moeten we echter goed nagaan wat er voor ons in zit. Dat heb ik van mevrouw Smet geleerd. Waar hebben wij nood aan? Op welke manier kunnen wij iets leren? Hoe kunnen we op deze manier onze economie, onze kennis, ons onderzoek en dergelijke versterken? We moeten op dit vlak een visie ontwikkelen en benadrukken.

China is een voorbeeld van een opkomende macht. Ik ben het daar volledig mee eens. Misschien heeft het ermee te maken dat ik niet aan het bezoek aan China heb deelgenomen. Wat het onderwijs betreft, moeten we echter behoedzaam zijn. We mogen niet zomaar met onze kennis uitpakken. Ik heb in sommige universitaire kringen vernomen dat de bescherming niet altijd optimaal verloopt. Dit is misschien een taak van de universiteiten zelf.

Ik zie niet direct wat u daar wilt uit halen. Het zou me echt wel interesseren dat u wat meer ontwikkelt wat wij in ons buitenlands beleid op het vlak van onderwijs willen, al is het in een

kleine nota, en niet alleen wat we willen aanbieden, maar vooral wat we willen ontvangen. Ik hoop dus dat er een vervolg komt van dit debat.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitbreiding van het ouderschapsverlof van het onderwijspersoneel van drie naar vier maanden - 1206 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Voorzitter, minister, ik heb een kleine vraag over de verlenging van het ouderschapsverlof van drie naar vier maanden. Een tweetal jaar geleden werd door Europa beslist dat voor 8 maart 2012 – dat is toevallig vandaag – het ouderschapsverlof moet worden uitgebreid tot minstens vier maanden. De federale minister van Werk, mevrouw De Coninck, heeft al gezegd dat daar binnen de RVA voldoende middelen voor zouden worden uitgetrokken.

Ik moet de Europese situatie niet toelichten. De zaak is dat ook de Vlaamse overheid betrokken partij is. Daar is wat discussie over, maar volgens onze inlichtingen is voor het onderwijspersoneel de Vlaamse Regering bevoegd om de uitbreiding van het ouderschapsverlof van drie naar vier maanden te regelen. We hebben dinsdag een discussie gehad in de commissie Binnenlandse Zaken waaruit bleek dat het voor de lokale besturen toch de federale overheid is, ook al had de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) ons daar iets anders over verteld.

Minister, hoe zult u de verlenging van het ouderschapsverlof organiseren voor de personeelsleden, de leerkrachten, in het onderwijs? De deadline is dus eigenlijk vandaag, en als we die niet halen, of als er op korte termijn geen initiatief zou worden genomen, lopen we het risico dat we een ingebrekestelling krijgen ten aanzien van de Europese regelgeving. Er is wel een uitzondering voor ‘bijzondere moeilijkheden’, maar in dezen kan dit argument mijns inziens moeilijk worden gebruikt.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitbreiding van het ouderschapsverlof van drie naar vier maanden voor het onderwijspersoneel? Hoe apprecieert u de deadline van 8 maart 2012? Welke initiatieven worden genomen?

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Mijnheer Van den Heuvel, het klopt dat voor de personeelsleden uit het onderwijs de regeling met betrekking tot het ouderschapsverlof is vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding. Daarnaast is er het koninklijk besluit van 12 augustus 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen aan de personeelsleden van het onderwijs en de psycho-medisch-sociale centra.

Dit federale besluit legt de basisprincipes vast waaraan voldaan moet worden om een onderbrekingsuitkering van de RVA te krijgen en bepaalt in welke omstandigheden een onderbrekingsuitkering kan worden verkregen.

Als gevolg van dit dubbel regelgevingskader zal de deadline van 8 maart 2012 voor de uitbreiding van het ouderschapsverlof van drie naar vier maanden niet gehaald worden. Het KB van 12 augustus 1991 is immers nog niet aangepast aan deze nieuwe maatregel. Zodra mijn collega bij de federale overheid dit KB wijzigt, zal ik onmiddellijk het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 aanpassen.

De Vlaamse overheid zou via een wijziging van ons besluit van 9 september 2011 zelf het recht op ouderschapsverlof kunnen uitbreiden van drie naar vier maanden, maar dit betekent wel dat het recht op ouderschapsverlof zou afwijken van de periode waarin onderbrekings-uitkeringen worden uitbetaald. Tot nog toe heeft de Vlaamse overheid altijd geprobeerd om de wetgeving in verband met het ouderschapsverlof uit te werken binnen de grenzen van het federale KB van 12 augustus 1991 – ik neem aan dat u ook wenst dat we dit blijven doen. Dit is ook het duidelijkst voor de personeelsleden van het onderwijs, en we zullen dit ook respecteren. Zodra de Federale Regering het KB aanpast, passen wij ons besluit aan.

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**De heer Koen Van den Heuvel:** Voorzitter, minister, ik zal mijn federale collega's vragen om er werk van te maken. België en de verschillende deelstaten van ons land proberen om een voorbeeldige leerling te zijn. We hebben al geen goede reputatie inzake het omzetten van Europese regelgeving in Belgische wetgeving, en dit is hier spijtig genoeg een voorbeeldje van.

Mag ik misschien suggereren dat ook vanuit uw bevoegdheid een brief naar uw federale collega wordt gestuurd om erop te wijzen dat we mee bevoegd zijn en om federaal minister De Coninck aan te manen om snel werk te maken van de wijziging van het KB?

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Ik schrijf meteen de instructie om een brief naar minister De Coninck te sturen.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraken van minister-president Picqué naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof over de onderwijsplannen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest - 1210 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Minister, tijdens een plenaire vergadering van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement in februari heeft minister-president Picqué zich zeer teleurgesteld uitgelaten over de klacht van de Vlaamse Gemeenschap inzake de uitbreidingsplannen in het onderwijs met middelen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het daaropvolgende arrest van het Grondwettelijk Hof. Hij voegde er zelfs aan toe dat de institutionele vrede in Brussel daardoor bedreigd werd.

Hij vroeg ook begrip vanwege de Vlaamse Gemeenschap voor de bijzondere onderwijs-situatie in Brussel en voor het nijpende vraagstuk van het capaciteitstekort. Hij noemde de situatie urgent en de stappen die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zette eenmalig.

Hij vermeldde ook dat het initiatief van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zeker geen poging was om de onderwijsbevoegdheid te regionaliseren en dus over te dragen naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Minister, zijn er al contacten geweest tussen uzelf en minister-president Picqué over dit arrest? Zo neen, hebt u binnenkort een onderhoud met hem? Zo ja, welke afspraken zijn er al gemaakt?

Ik maak van de gelegenheid gebruik om nog een vraag te stellen over de taskforce Brussels onderwijs, die toch een zeer belangrijke rol te spelen heeft. Is er al een nieuwe vergadering van die taskforce bijeengeroepen door minister-president Picqué? Zo ja, wanneer gebeurde

dat? Wat waren er de resultaten van? Wanneer is de volgende vergadering gepland? Zo neen, zult u de Brusselse minister-president aansporen om dat effectief te doen? Kunt u een stand van zaken geven van de werkzaamheden van die taskforce die van zeer groot belang is voor de toekomst van het Brusselse onderwijs?

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Ik begrijp de vraag niet zo goed. Ik begrijp dat er ter zake een debat heeft plaatsgevonden in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en dat men over alles is beginnen praten. Dat is wellicht eigen aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

Ik weet ook niet of wij ons aangesproken moeten voelen door het verwijt aan de Vlaamse Gemeenschap. Iedereen weet dat wij in de capaciteitsuitbreiding onze verantwoordelijkheid hebben genomen en nemen. De Vlaamse Regering – ikzelf, maar ook minister-president Peeters – heeft steeds aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gezegd dat, ook al vinden we het een rare beleidskeuze van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om te investeren in een gemeenschapsbevoegdheid op een moment dat het zelf in geldnood zit, we toch aanvaarden dat het dat zou doen als het daarvoor de geëigende grondwettelijke kanalen zou gebruiken, namelijk via de gemeenschapscommissies. De Grondwet is geen vodge papier. Er is ter zake nog geen uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Er is wel een uitspraak over de kinderopvang 2010, maar er moet nog een uitspraak komen over de vernietiging die werd ingediend. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft in februari 2012 nog een memorie van wederantwoord ingediend.

Dat er werd verwezen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof over de voorrangregeling voor Nederlandstaligen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, daar is het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet in tussengekomen. Ik heb wel begrepen dat de minister-president toch weer enig begrip toonde voor de houding van de Vlaamse Regering. Zijn ontgoocheling ging vooral over het beroep dat we hadden ingediend over de extra middelen. U weet dat die extra middelen die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gaf, iets heel relatief zijn. De factuur daarvan wordt namelijk doorgeschoven naar de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap. Dat is net als iemand uitnodigen in de Comme Chez Soi, het voorgerecht betalen, maar die persoon wel zelf het hoofdgerecht, het nagerecht en de pousse-café laten betalen. Het is wel leuk dat die persoon dan het voorgerecht krijgt, maar hij zal zelf wel nog heel veel moeten betalen. Zulke dingen zijn relatief.

Ik dacht dat er plannen waren om een nieuwe taskforce bijeen te roepen. Ik kijk er met heel veel belangstelling naar uit.

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik wil wat dieper ingaan op die taskforce Brussel. Als ik het goed begrepen heb, is er nog geen vergadering gepland en hebt u nog geen uitnodiging ontvangen.

**Minister Pascal Smet:** Ik denk het niet.

**De heer Paul Delva:** Maar kunt u erop aandringen dat die taskforce samenkomt?

**Minister Pascal Smet:** Ja, mijnheer Delva, ik doe niets anders. Ik ben het wel wat beu om dat elke maand aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te vragen. It takes two to tango. Wij werken ondertussen verder. Ik heb niet de behoefte om een onnozel kieke te zijn. Ik kan wel vragen dat te doen, maar als ze het niet doen, geef je dat op een bepaald moment wel op.

Misschien moet u uw collega, mevrouw Grouwels eens aanspreken. Uiteindelijk maakt zij deel uit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

**De heer Paul Delva:** Geen probleem, ik zal dat doen.

**Minister Pascal Smet:** Ik dacht dat er plannen waren om opnieuw bijeen te komen, maar ik moet dat nakijken.

**De heer Paul Delva:** Maar u kunt dus geen uitsluitel geven over de stand van zaken? In uw ogen is er geen vooruitgang meer geboekt sinds de laatste informatie die we daarover ontvingen?

**Minister Pascal Smet:** Neen.

**De heer Boudewijn Bouckaert:** U weet dat het Vlaams Parlement overweegt samen te werken met het Waals Parlement en het Brussels Parlement. Een van de samenwerkingspunten zal het onderwijs in Brussel zijn. We zullen wellicht – dat wordt besproken op het Uitgebreid Bureau – gezamenlijke commissievergaderingen hebben, dus Vlamingen samen met de Franstaligen van de Franse Gemeenschapsraad. Waarschijnlijk kunnen we dit punt daar eens aankaarten.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■